

e-Věstník PSNV-CZ 2/2009

Vážení členové PSNV, vážení uživatelé VMS,

do Vaší e-mailové schránky se Vám právě dostalo druhé vydání e-Věstníku.

Málokdo z nás bude asi mít letos problém s prodejem medu. Situace se během dvou let otočila o sto osmdesát stupňů a poptávka už nyní převyšuje nabídku. Soudím tak z různých zpráv i ze svých letošních velmi slabých, až ostudných výnosů.

Mnozí budou zřejmě rádi, že druhou nejméně zábavnou věc na včelaření hned po vytáčení medu budou mít z krku. Přejme jim i sobě, aby situace s poptávkou vydržela. Ti co se nevěnují jen chovu matek, ale chtějí mít zmáknuté celé včelaření včetně balení a prodeje medu, mají nyní ojedinělou šanci experimentovat bez ohledu na následky. Ať udělají cokoli, asi med prodají.

Letos je možná ojedinělá šance jak otestovat neobvyklé možnosti a zkusit zjistit, jak moc je poptávka po vašem medu citlivá na cenu. Samozřejmě je třeba vzít v úvahu, že tato informace bude plně platit jen za stejných podmínek kdy byla získána. Tedy při nedostatku medu.

Takže pokud má někdo méně medu než obvykle, může si s prodejem zkusit více pohrát. Možností je více: menší balení, příbalový letáček, ozdobená sklenice, [dárková taštička](#), celofán, mašlička... Pokud se na vás usmálo štěstí a máte květový i tmavý medovicový med, můžete zkusit medy kombinovat, vyrábět vícebarevné sklenice s vrstvami medu na sebou, vyrábět malá dárková balení, příbalovat svíčky, nechat si vysoustružit dřevěné naběračky na med. A určitě vás další věci napadnou.

Hlavně si prodej medu užít. Z prodeje medu udělat osvětovou kampaň a ke každé prodané skleničce držet pětiminutovou řeč.

Ing. Karel Jiruš – Karel.Jirus@seznam.cz
šéfredaktor webu PSNV-CZ

PSNV-CZ radí včelařům – nový projekt PORADNA

Začátkem července letošního roku byl spuštěn na [webu PSNV-CZ](#) nový projekt [Poradna](#). Každý včelař i nevčelař, který si neví rady s problémem týkající se včel, zajímavým úkazem či jinou zajímavostí, se může zeptat týmu našich odborníků. Jsou mezi námi zkušení včelaři, učitelé včelařství, veterináři, ale hlavně lidé, kteří neustále sledují nové poznatky a moderní trendy v péči o včely. Nebojte se zeptat ani pokud jste již zkušení včelaři. Žádný učený z nebe nespádl. Přesvědčte se ale, zda již Vaše otázka není zodpovězena [zde](#).

Ve srovnání s odpověďmi na několika diskusních včelařských fórech jsou odpovědi obecněji přijatelné a méně odstředivé. Naše odpovědi obsahují méně emocí a více odbornosti.

Nejzajímavější nebo často frekventované dotazy budou postupně uveřejňovány v [Otázkách a odpovědích](#).

poradna@n-vcelari.cz
Váš tým poradců

Několik postřehů z letoška

Na mou adresu mi došlo první číslo e-Věstníku. Pochválil jsem je a hned jsem od Karla Jiruše dostal odpověď: „Děkujeme. To nás těší, ale cílem je podpořit myšlenku autorů - vytvořit organizaci - tedy přispívat články, třeba jen o tom co se děje....“. A tak píšu první postřehy z letoška.

Nejprve reakce na melecitózu, o níž píše Leopold Matela. Po třech letech mám medovicový med (výrazně tmavý – jen nevím z čeho je) a je s podílem melecitózy. První vytáčení po silné snůšce jsem dělal 22. června – to bylo ještě bez ní. Při druhém, 11. července, už jsem až polovinu obsahu plástů nevytočil. A tak jsem to udělal, jako před třemi lety. Plásty jsem po opatrném vytočení máčel ve vodě a vracel do včelstev. Nepřikrmoval jsem ani nedával další vodu. Při dotáče tento víkend (dnes je 1. srpen) už byly plásty prakticky vybrané, a tak jsem zlikvidoval medníky a začal s podáváním zimních zásob.

Stejný postup jsem dělal před třemi roky a včelstva takto „naředené“ zbytky melecitózního medu beze zbytku využila pro výchovu zimní generace včel. Když už jsem se zmínil o letošku, pak stručně doplnění, jak jsem dopadl. Květový med (neměli jsme u nás letos řepku) jsem točil 16. a 29. května. Vždy to byl celý nástavek (mám míru 39x24 cm a nástavky na 11 rámků). Medovici už jsem uvedl. Letošní průměr mám 47 kg na produkční včelstvo, loni s řepkou to bylo 64 kg, ale bez medovice.

Zajímavé srovnání mám z časného jara. Včelstva nestíhala přírodu a tak je to na včelaři, co udělá. Já jsem „obětoval“ několik včelstev k posílení ostatních a vyplatilo se to, jako už v mnoha předchozích letech. Někteří okolní včelaři nařikali, že jim řepka téměř nic nedala. Pokud jsem se ptal na sílu včelstev, tak mi bylo vše jasné.

Další poznámka ke zdravotnímu stavu. Velmi jsem uvítal rozšíření [projektu Varroamonitoring](#). U nás na okrese Blansko jsme na jarním zdravotním semináři dohodli širší zapojení z členských ZO ČSV. Loni jsme byli dva a letos už je nás sedm. Pomohla tomu mimo jiné i účast př. Ing. A. Přidala a MVDr. Z. Klímy na tomto semináři. Za správnou odpověď diskutím na téma účinnosti a průkaznosti různých metod monitoringu a léčení včelstev považuji dohodu mezi vedeními [PSNV-CZ](#) a [VÚVČ Dol](#). Jdu do tohoto projektu taky, protože jsem názoru, že řeči nic nepřinesou, ale zapojení do této akce jistě ano.

Na závěr tento postřeh: v posledních dnech se mi na včelíně začínají objevovat vosy, a to docela ve velkém počtu. Mám pocit, že letos jich bude pozeňnaně.

Ing. Josef Hanuška
jednatel OV ČSV Blansko / člen ZO ČSV Doubravice n. Svit.

Včelomorka obecná

Na známém webu včelaře Ing. Jana Jindry lze najít také informace o [včelomorce obecné](#). K opětovnému přečtení tohoto článku mě přimělo to, že 15. 8. při hledání matky (bohužel neúspěšném) bylo na hrudníčcích mladušek na plodových (výhradně) plástech pozorováno množství „roztočů“. Jednalo se nikoli o *kleštíka včeliho*, ale o *včelomorku obecnou*. Matku jsem chtěl odebrat a přidat jinou s oddělkem, neboť včelstvo se letos „nepředvedlo“.

Včelstvo bylo zredukováno na prostor 3 nástavků Langstroth 2/3. Vedle plodového hnízda byl z každé strany vložen do 2. nástavku rámeček s odpařovačem Nassenheider. Po týdnu bylo na podložce vedle 8 roztočů *Varroa destructor* (= minimální napadení roztočem) pozorováno přibližně 50 mrtvých včelomerek. Podle tohoto pozorování tedy kyselina mravenčí působí i na včelomorku obecnou.

Máte podobnou zkušenost? Napište nám

RNDr. Leopold MATELA – leopold.matela@n-vcelari.cz
místopředseda PSNV-CZ

Co zjistíme na podložce?

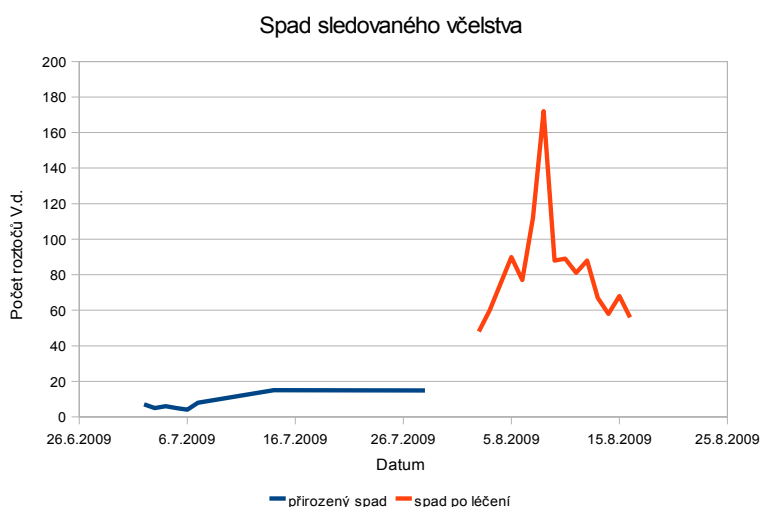
V literatuře je uváděno, že najdeme-li na podložce pod zasíťovaným dnem více než 5 roztočů (za den), je nejvyšší čas začít včelstva léčit. A to i bez ohledu na to, zda se připravíme o med z posledních pár snůškových dní. ([Některé prameny](#) uvádějí i jinou teorii – pozn. red.) Jakému počtu roztočů ve včelstvu takový přirozený spad ale odpovídá? Můžeme si to sami zkusit zjistit. Jedním ze způsobů, jak se přiblížit takovému odhadu může být právě probíhající společný projekt PSNV-CZ a VÚVČ – [SMYV](#). Ten, kdo nechce usmrtit přibližně 300 včel nebo se mu zdá metoda příliš pracná může sledovat spad roztočů po léčení. Zde je ale nutné vzít v úvahu účinnost léčiva.

Na webu [Ing. Květoslava Čermáka, CSc.](#) jsem našel následující informaci o odhad počtu kleštíků podle spadu:

- bezplodé období = denní spad × 250 až 500
- v době plodování = denní spad × 20 až 40

Dále přikládám tabulku spadu a také příslušný graf počtu roztočů v čase:

	přirozený spad	spad po léčení	kumul. spad
2.7.2009	7		
3.7.2009	5		
4.7.2009	6		
5.7.2009	5		
6.7.2009	4		
7.7.2009	8		
14.7.2009	15		
28.7.2009	14,8		114
2.8.2009		48	162
3.8.2009		60	222
5.8.2009		90	312
6.8.2009		77	389
7.8.2009		112	501
8.8.2009		172	673
9.8.2009		88	761
10.8.2009		89	850
11.8.2009		81	931
12.8.2009		88	1019
13.8.2009		67	1086
14.8.2009		58	1144
15.8.2009		68	1212
16.8.2009		56	1268

O jaké včelstvo se jedná?

Včelstvo zimovalo na 3 nástavcích Langstroth 2/3 na zasíťovaném dně. Během roku dosáhlo velikosti 6 nástavků. Matka z roku 2008, F2 – vnučka Dolské matky kmene Singer. Včelstvo přineslo téměř 40 kg medu, v době kvetení řepky za příznivých dnů přineslo denně až 5 kg sladiny (včelstvo je posazeno od konce dubna na mechanické váze). Dále z něj byly vytvořeny 4 oddělky (dvourámkové + zásobní plást) a včelstvo odchovalo nad mateří mřížkou (po ukončení květu řepky) sérii matečnicků. Včelstvo tedy evidentně bohatě plodovalo, což je velmi příznivé i pro množení roztoče *Varroa destructor*. To se v podletí ukázalo.

Před vánocemi bylo přeléčeno aerosolem a v zimní měli se roztoči nevyskytovali. V okolí (na vesnici) je několik včelařů s přibližně 50-60 včelstvy. V blízkém lipovém porostu se usazoval divoce žijící roj. Podletní léčení bylo zahájeno 28. 7. 2009 s použitím odpařovače podle Dr. Liebiga. Vyzkoušeli jsme několik typů odpařovačů kyseliny mravenčí a tento typ se zatím jeví jako nejlepší (jednoduché použití, žádné rozebírání včelstva, žádný odpad z obalu, lze současně krmit).

Účinnost léčení asi nebude 100%, ale kyselina mravenčí působí i pod víčka a na podložce lze najít i množství světlých, ještě nevyvinutých roztočů. Ve vosku nezůstávají zbytky „tvrdé chemie“, což je velmi diskutabilní při použití gabonu. Kumulativní spad ke dni 16. 8. představuje cca 1300 roztočů.

Dalo by se nyní diskutovat o tom, zda výše uvedená informace: denní spad roztočů × 20 až 40 je obecně platná, či zda je sledování při dlouhodobě působícím léčivu nevhodným způsobem posouzení počtu roztočů ve včelstvu. Také může jít o reinvazi z okolí. Každopádně informace snad může být zajímavá a přínosná.

Lukáš Matela – lukas.matela@vemat.cz
včelař – začátečník

Prosklené pozorovací úly pro Langstroth 2/3 (výška rámků 159 mm)

V minulém (prvním) čísle e-Věstníku jsme vás informovali o možnosti nákupu proskleného pozorovacího úlu pro rámky Langstroth 2/3. Ozvalo se celkem 17 zájemců. Z toho 13 zájemců o Langstroth 2/3, jeden zájemce o Optimal (tento jeden kus je již vyroben se všemi objednanými Langstrothy) a 3 zájemci o Langstroth 3/4 (tento typ se bude vyrábět v průběhu října / listopadu). Máte-li ještě někdo zájem o pozorovací úl Langstroth 3/4, Langstroth 2/3 nebo Optimal, můžete mi napsat do 28. září. Hromadná objednávka bude předána výrobci, který přislíbil výrobu do konce listopadu. Cena úlu Langstroth 3/4 je 2000,- Kč bez DPH a dopravy a cena Langstroth 2/3 i Optimalu je 1900,-.

Po vydání 1. e-Věstníku se mi dokonce podařilo objevit fotografii pozorovacího proskleného úlu na webu www.vigorbee.cz v sekci Autor/Farma, úplně dole.

Prosklený pozorovací úl naplněný včelami bude možné vidět na včelařské výstavě v Ostravě (viz následující příspěvek).

Lukáš Matela – lukas.matela@vemat.cz
včelař – začátečník

Zářijové akce PSNV-CZ

Pracovní společnost nástavkových včelařů CZ, o. s.

Vás zve na návštěvu expozice PSNV-CZ ve stánku **2N35** v paláci **LE CORUM, ANTIGONE HALL, II. podlaží, Montpellier – Francie**, v rámci kongresu **APIMONDIA 2009** a světové výstavy **APIEXPO 2009** ve dnech **15. – 20. 9. 2009**.

Aktuální informace z průběhu výstavy si můžete přečíst v článku [Žhavé zprávy z APIMONDIE](#).

Pracovní společnost nástavkových včelařů CZ, o. s.

Vás zve na expozici PSNV-CZ na včelařské výstavě [Včelaři na Landeku](#)

termín: 25. - 27. září 2009   *místo konání:* Hornické muzeum OKD Pod Landekem, Ostrava-Petřkovice

K vidění zde budou **postery prezentované na APIMONDII** ve stánku PSNV-CZ. V rámci přednášek zde bude Ing. Petr Textl prezentovat **získané poznatky a novinky** z této mezinárodní včelařské výstavy. Dále budou k vidění prosklené pozorovací úly Langstroth 2/3 (jeden l se včelami) a [nástavky Langstroth v plochém balení](#). Na stánku bude možné zakoupit starší čísla časopisu Moderní včelař i další včelařské pomůcky. Svou expozici bude mít na výstavě také známý výrobce úlů a včelař [Miroslav Zelený](#) z Východních Čech.

V rámci **lokální výstavy** drobného zvířectva a myslivosti v **Úvalně** (mezi Krnovem a Opavou) bude ZO Krnov-Kostelec zajišťovat také **malou včelařskou expozici** a to v **sobotu 19. 9.** Současně zde bude **PSNV-CZ** prezentovat některé své aktivity a světově kompatibilní úlový systém Langstroth (úlová sestava Ladislava Nerada včetně varooadna, plastové rámky, VMS podložky). Jste srdečně zváni.

Děkujeme za Vaši pozornost při čtení druhého čísla e-Věstníku. Věříme, že alespoň některá z aktuálních zpráv Vám přinesla zajímavé informace. Jak již bylo psáno v úvodu: máte-li co říci včelařům, napište nám. Jak již bylo psáno v minulém vydání: „Je na vás, jak bude e-Věstník vypadat“

Kontakt na redakci: e-vestnik@n-vcelari.cz